

26.77x31.24	1/2	12	עמוד	כותרת	גלובס	10/09/2015	49626244-7
משפט ועסקים דוקטור יעד רותם טגן זיקן הפקולטה למשפטי - 26330							

בעד ונגד החלטת שרת המשפטים להאריך את ההתמחות בעריכת-דין לשנתיים:

"עורכי-הדין שכבר זכו ברישיון סוגדים את הדלת בפני אנשים צעירים ומוכשרים"

האם עכשיו, לפני החלטת החוק, ירוצו עוד אלפים ללמוד משפטים כדי שיוכלו להתמחות רק שנה ולא שנתיים? הודעתה של השרה שקד על הארכת ההתמחות בעריכת-דין מתקבלת באהדה בקרב רוב עורכי-הדין הוותיקים • מנגד, אנשי הפקולטות למשפטים באוניברסיטאות ובמכללות, והסטודנטים הרבה פחות נלהבים מההארכה: "רשויות המדינה צריכות להקל על צעירות וצעירים ולא להכביד עליהם. גם ככה העול המוטל עליהם היום הוא כבר מספיק כבד" / חן מענית ואלה לויזינריב

הודעת שרת המשפטים, איילת שקד, אתמול (ג') על החלטתה להאריך את תקופת ההתמחות בעריכת-דין משנה לשנתיים (ראו מסגרת) התקבלה היום בשמחה בקרב רוב עורכי-הדין וברגשות מעורבים בקרב ציבור הסטודנטים למשפטים. ראשון המברכים על החלטת השרה שקד הוא השושבין של המהלך, ומי שדחף את שקד לבצעו, ראש לשכת עוה"ד, אפי נוה. נוה אומר, כי המטרה המרכזית של הארכת ההתמחות היא לבלום את הירידה ברמת השירות המשפטי שמספקים עוה"ד. "בארבע השנים האחרונות הצטרפו ללשכה יותר מ-15 אלף עורכי-דין חדשים, ונוצר מצב שאלפי עורכי-דין בארץ הם מובטלים. מאחר שעורכי-דין צעירים רבים כבר לא מוצאים עבודה כשכירים, הם פותחים משרד עצמאי ללא שיש להם את הניסיון הדרוש לכך. "מדובר ביותר מ-60% מהמתמחים שמקבלים רישיון עריכת-דין, אבל לא נשארים במשרדים אלא הופכים לעצמאיים בעל כורחם. כך נוצר מצב, שעו"ד שעשה התמחות שנה ברוטו מייצג בתיקים בנושאים שונים, שכלל לא התמחה בהם, והוא מסתכך ומסכך את הלוקוחות שלו. אנחנו רואים עלייה דרמטית בתלונות על עורכי-דין לוועדת האתיקה, וגם עלייה גדולה בכמות תביעות הרשלנות שמוגשות נגד עורכי-דין.

הבאתי את הנתונים האלה לשרה שקד, והיא השתכנעה שהירידה באיכות השירות המשפטי שהציבור מקבל, מחייבת את הארכת ההתמחות". גם עו"ד אילן בומבך המתמחה במשפט מינהלי, מברך על ההחלטה להאריך את תקופת ההתמחות. לדברי בומבך, מדובר

בבשורה גם לעורכי-הדין וגם ללוקוחות, ובסופו של דבר גם למתמחים שיקבלו הכשרה טובה יותר. "המתמחה לא צריך להיות מעוניין לצאת כעו"ד לשוק כשהוא 'מגיע מהניילונים' ובלי שעבר הכשרה מינימלית שתאפשר לו לייצג את עניינם של הלוקוחות".

בומבך ציין, בדומה לנוה, כי הוא חש בירידה משמעותית ברמת השירות שמספקים עורכי-הדין בשנים האחרונות. "ישנם עורכי-דין שסיבכו את הלוקוחות שלהם, וגרמו להם לעתים לשבת בכלא או להפסיד דירה, בגלל טיפול רשלני ולא מיומן. זה קורה בין היתר, בגלל שכשאתה עושה התמחות של שנה ברוטו, שנטו זה שמונה-תשעה חודשים, זה לא מספיק".

עם זאת, בומבך אומר כי הארכת תקופת ההתמחות כשלעצמה לא תביא מענה לבעיה, ללא פיקוח הדוק על ההתמחות. "חשוב שהמתמחים לא יעסקו במה שאני מכנה 'דיני שליחות', ויעבירו את ההתמחות

שקד. "יגיעו בשלים" (צילום: שלומי יוסף)

בהגשת טפסים לבתי-המשפט ובשליחויות אחרות. ההתמחות צריכה להיות מוקדשת ללימוד יסודי של עבודת עוה"ד, ולקבלת כלים אמיתיים לטיפול בלוקוחות ובתיקים".

בומבך ציין, כי "להיות עו"ד בישראל נהיה לאחרונה טיול קטן ונחמד, וזה לא עולה בקנה אחד עם האחריות העצומה שרובצת על כתפי עוה"ד. אני עד היום לא ישן לעתים בלי להכשיל את האור האחריות הגדולה".

גם עו"ד נוה לא מתעלם מסוגיית הפיקוח על ההתמחות, והוא מבשר כי לשכת עוה"ד מתכוונת לסייע להקמת יחידת פיקוח על ההתמחות, שתמומן מכספי לשכת עוה"ד, שתפקק על ההתמחות ותראג שההתמחות תהיה אמיתית ולא סתם עבודת לבלרות, בדומה למה שקורה לעיתים היום".

עו"ד אהרון פולק, שותף במשרד עוה"ד עמית-פולק-מטלון, מצטרף למברכים על הצעד של שרת המשפטים. "הארכת תקופת

ההתמחות לשנתיים תהווה תיקון חשוב של עיוות המוד הנמשך עשרות שנים. לדברי פולק, עיוות זה גרם לנוק גדול למקצוע עריכת-הדין, ונוק המוד יותר לציבור כולו. "במשך העשורים האחרונים, כל מי שהיה יכול, התעלל וכרסם במקצוע. נבחרו הלשכה ניהלו מאבקים פוליטיים ואישיים מכווערים בלשכת עורכי-הדין, ולא עסקו במשימה שקיבלו על עצמם – לטפח ולשכלל את המקצוע. "שרי משפטים וראשי לשכת עורכי-הדין, עודדו הקמתן של מכללות מסוימות, שאינן ראויות. מכללות אלה (לא כולן) מכשירות במקרה הטוב טכנאי משפט ולא משפטים בעלי השכלה אקדמית. מקצוע עריכת-הדין הוא מורכב ומסובך, הדורש התמחות ארוכה כמו רפואה, פסיכולוגיה טיפולית ועוד, הואיל ומקצוע זה משרת את הציבור ודורש ידע רציני ועמוק".

לסיכום אומר פולק, "קביעת התמחות לשנתיים היא צעד אחד וחשוב מאוד בדרך ארוכה לתקן את העיוותים הקשים הפוגעים במקצוע עריכת-הדין במשך עשורים, והוא חייב להיות משולב עם העמקת נושא האתיקה בלשכת עוה"ד".

גם עו"ד בני רוטנברג, שותף-מנהל במשרד עוה"ד רון גיית רוטנברג, בירך על החלטת

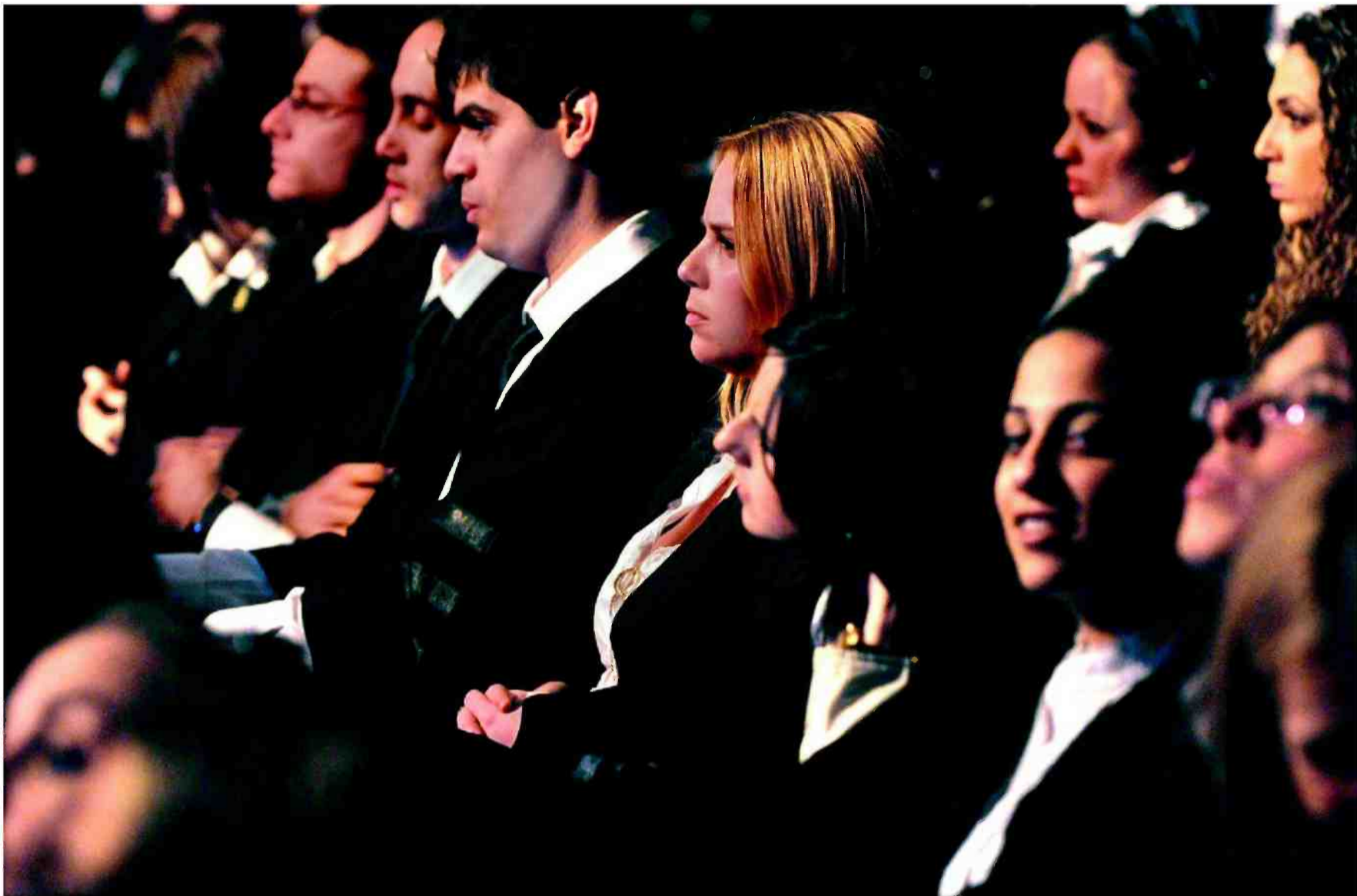
סטודנטים למשפטים: "לא פותר את הבעיה וגם מדע את מצבנו"

את מצבם של הסטודנטים. עו"ד אביתר קנולר, שותף-מייסד במשרד עוה"ד אפשטיין-קנולר, דוחה את הטענות שמעלה מ' על תנאי ההעסקה של המתמחים. לדברי קנולר, האמירות שמעבידים את המתמחים, שהם עבדים של משרדי עורכי-הדין, הן אמירות דמגוגיות. "אין רופא שאומר 'אני לא רוצה להתמחות 5 שנים בכירורגיה, כי אני מועסק בתנאי עבודה'. ממי נעדיף לקבל שירותי רפואה? ממי שעשה שנה או שנתיים של התמחות? הטענות נגד הארכת תקופת ההתמחות במשפטים, לא מתיישבות עם ההגייון".

ומה חושבים הסטודנטים למשפטים? רובם חוששים להתבטא בנושא, אבל מ' סטודנטית למשפטים שנה ג' במכללה למנהל, אומרת כי הארכת ההתמחות לא תביא לשיפור המיחול ברמת עוה"ד. "אם רוצים למנוע את הצפת המקצוע ולשפר את רמתם המקצועית של עוה"ד, צריך לעשות זאת בתקופת הלימודים ולא בהארכת ההתמחות".

מ' שואלת תממה – "למה להאריך את ההתמחות? כדי שסטודנטים יהיו עוד שנה משכרמינימום וייתמכו על-ידי ההורים שלהם? מתמחים הם כוח עבודה זול, שמקבל מעט כסף וזה נוה לעוה"ד לשלם להם מעט כסף עוד שנה. זה גם לא פותר את הבעיה וגם מדע

26.88x31.94	2/2	13	עמוד	כותרת	גלובס	10/09/2015	49626332-5
מספד ועסקים ודוקטור יעד רותם טגן זיקן הפקולטה למשפטי - 26330							

(צילום אילוסטראציה: אוריה תדמור)

בוגרי משפטים בטקס הסמכה. הספיקו להינצל מהיזומה של שקד

"שיפור השירות אינו טמון בהארכת תקופת ההתמחות, אלא ברמת היסודיות והמסירות של כל עורכי־הדין לאינטרס של לקוחותיהם, ובמידת השקעת הזמן שהם מוכנים להקציב לכך. מעבר לכך, רשויות המדינה צריכות להתאמץ ולהקל על צעירות וצעירים ולא להכביד עליהם. העול המוטל עליהם היום הוא כבר כבד מספיק." קושי אחר בהצעה שעליו מצביע עו"ד צחי נרקיס ממשרד פירון, הוא שהכוונה להאריך את ההתמחות תיצור בעיה למתמחים בעלי תארים כפולים. "ברוב המשרדים המסחריים, ישנה תופעה מבורכת של סטודנטים שלומדים לתארים כפולים של משפטים וחשבונאות, ועושים התמחות כפולה, במשך מספר שנים". לדברי נרקיס, אם אותו מועמד ידע שמעכשיו הוא צריך לעשות שנתיים התמחות במשפטים, ואחר־כך שנתיים בחשבונאות, הוא לא ילמד לתואר כפול, שכן הוא לא יכול להתחיל את חייו המקצועיים שנים רבות אחרי כל חבריו למקצוע. "צריך להביא את זה בחשבון, ולתת לאותם סטודנטים פתרון. למשל, לקבוע כי מי שצריך לעשות התמחות כפולה יעשה רק שנה וחצי התמחות בכל מקצוע. כך שזה שהוא למד לשני תארים, לא יהיה בעוכריו".

בומבך: "חשוב שהמתמחים לא יעסקו במה שאני מכנה 'דיני שליחות', ויעבירו את ההתמחות בהגשת עכסים לבתי־המשפט ובשליחויות אחרות. ההתמחות צריכה להיות מוקדשת ללימוד יסודי של עבודת עוה"ד, ולקבלת כלים אמיתיים לטיפול בלקוחות ובתיקים"

איגוד לשכות המסחר, שכינה בעבר בתפקיד יו"ר ועדת הוקה וחוק ומשפט של הכנסת, והיה אחראי להובלת החקיקה של קיצור תקופת ההתמחות של בוגרי בתי־הספר למשפטים, מתנגד להארכת תקופת ההתמחות ומגדיר את החלטת שקד "שגיא חמורה". לדברי לין, אם השיקולים הם ניסיון להגביל את מספר עורכי־הדין, הרי שהם שיקולים מוטעים מיסודם. "רשויות המדינה לא צריכות להתערב בחופש הבחירה של אף אדם, לגבי איזו השכלה הוא רוצה לרכוש על־פי העדפתו האישית. הארכת תקופת ההתמחות אינה קשורה ישירות לשיפור איכות השירותים שמספקים עורכי־הדין ללקוחותיהם.

ההארכה נועדה לשיפור השירות המשפטי לציבור ורמי תם המקצועית של עוה"ד. פרופ' רותם: "אם שרת המשפטים רוצה באמת לשמור על איכות המקצוע, עליה לפעול ליצירת פיקוח הדוק יותר על עבודת המתמחים בתקופת ההתמחות. יש ליצור מנגנון שיוודא כי המתמחים יועסקו בעבודות משפטיות, ולא בשליחויות ובצילומי מסמכים. בנוסף, יש להמשיך ולטפח את התשתית העיונית שעיימה מגיעים המתמחים לבחינות לשכת עורכי־הדין, וזאת על־ידי הוספת דרישה להשתתפות בהשתלמויות מקצועיות. הארכת משך ההתמחות תרתיע אנשים מוכשרים מלהגיע אל התחום". גם עו"ד אוריאל לין, נשיא

פרופ' יעד רותם, דיקן הפקולטה למשפטים במרכז האקדמי למשפט ולעסקים, אומר כי היוזמות להארכת משך ההתמחות יותר מזיקות מאשר מועילות. "יוזמות מן הסוג של הארכת משך ההתמחות מעידות יותר מכול על כוונתם של אלו שכבר זכו ברישיון עריכת דין לסגור אחריהם את הדלת בפני אנשים צעירים ומוכשרים המבקשים אף הם לנצל את ההזדמנויות המקצועיות המגוונות שמציע עולם המשפט".

מרכיב חשוב בעבודה במשרד, ואני מתרשם שזה המצב גם במשרדים אחרים שמולם אני עובד. אין להשוות בין יכולותיו המקצועיות של מתמחה־מתחיל ובין מתמחה בתום שנת ההתמחות, אבל זה לא מספיק. שנה נוספת היא חיונית להכשרה המקצועית". בקרב משרדי עוה"ד שוררת אם כן תמימות דעים כי הארכת תקופת ההתמחות היא צעד נדרש ואף חיוני, אבל במוסדות להשכלה משפטית יש מי שחושב אחרת לגמרי.

שקד. "גם אני התמחיתי במשך שנתיים. שנה ראשונה בבית־המשפט העליון, ושנה שנייה במשרד עורכי־דין - ההתמחות הזו העשירה אותי בכלים מעולים, והעניקה לי נקודת זינוק מצוינת".

ישנן טענות שמתמחים רבים עוסקים בשליחויות ובציי לום מסמכים. אז הם יעשו זאת שנתיים במקום שנה. רוטנברג: "אצלנו המתמחים משולבים באופן מלא בעבודה המשפטית. מתמחה טוב הוא

נאור וינשטיין תומכים במהלך

לעריכת־דין, יהיה 5 שנים. שקד: "הכול מתוך תפיסה שהמתמחים יגיעו בשלים ומקצועיים יותר לבחינות הסמכה, ויצטרפו להראות מחויבות רבה יותר על מנת שיוכלו להיקרא עורכי־דין - מה שיוביל לירידה בכמות עורכי־הדין, וישפר את רמתם המקצועית". הארכת ההתמחות בעריכת־דין צפויה להיות מעוגנת בחקיקה ראשית, כחלק מהתיקונים בחוק לשכת עוה"ד והרפורמה שנעשית בתחום, וכוללת גם שינויים במבנה הלשכה. לפי ההערכות, החוק אמור לעבור בכנסת במושב החורף הקרוב. הארכת תקופת ההתמחות לא תחול על סטודנטים שלומדים כיום משפטים, אלא רק על מי שיתחיל ללמוד משפטים אחרי כניסת החוק לתוקף.

• חן מענית

שרת המשפטים איילת שקד הודיעה אתמול (ג') כי בכוונתה להאריך את תקופת ההתמחות בעריכת־דין משנה אחת כיום לשנתיים. שקד אמרה את הדברים בכנס ועידת המשפט השנתית של לשכת עורכי־הדין - "בתמיכתה של נשיאת בית־המשפט העליון, השופטת מרים נאור; היועץ המשפטי לממשלה, עו"ד יהודה וינשטיין; וראש לשכת עורכי־הדין, עו"ד אפי נוה, החלטתי על הארכת ההתמחות של עורכי־הדין לשנתיים", וזכתה למחאות־כפיים סוערות ממאות עוה"ד שנכחו באולם. שקד ציינה, כי הארכת ההתמחות נועדה לצמצם את כמות עורכי־הדין בארץ, להילחם בהצפת המקצוע, ולשפר את טיב השירות שמעניקים עורכי־הדין ואת מעמדם; והבהירה כי סך כל התהליך של הלימוד וההכשרה